

Regelrådets uttalelse

Om: Forslag til utvidet rapportering fra fiskeflåten

Ansvarlig: Fiskeridirektoratet

Regelrådets konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Fiskeridirektoratet

Deres ref.:
18/5125

Vår ref.:
45/2020

Dato:
25.06.2020

Vår saksbehandler:
Stian Hervik Frantzen

Uttalelse

Om: Forslag om utvidet rapportering fra fiskeflåten

Konklusjon: Forslaget er tilstrekkelig utredet

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Regelrådet vil gi ros for et godt utarbeidet høringsnotat. Problembeskrivelsen er god, og tiltakene som utredes er relevante og tar hensyn til næringslivet. Flere av tiltakene er kostnadsberegnet, noe som styrker utredningen. Regelrådet finner det videre positivt at direktoratet har vært i kontakt med leverandører av rapporteringsutstyr for å kartlegge hvilke muligheter som finnes.

Regelrådet finner det positivt at direktoratet har foreslått en rapporteringsløsning som følger "bare en gang"- prinsippet noe som vil si at informasjon kun skal rapporteres en gang. Regelrådet viser til at veiledning og informasjon blir viktig i en overgangsfase.

Regelrådet vil bemerke at konkurranseeffekter av forslagene kunne ha vært utredet. Ved å utvide rapporteringsplikten kan det oppstå konkurranseeffekter både mellom norske fartøy, og mellom norske og utenlandske fartøy. En utredning av konkurranseeffektene ville styrket beslutningsgrunnlaget.

Avslutningsvis mener Regelrådet også at direktoratet burde gått lengre i å anbefale hvilke tiltak de mener er best egnet for å nå de målene ut fra en kostnad-nytte tilnærming. Direktoratet kunne til fordel vurdert myndighetenes behov for data opp mot byrdene for næringslivet som følge av forslaget.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen
Sandra Riise
leder av Regelrådet

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

REGELRÅDET,
Kartverksveien 21, 3511 Hønefoss
ORG.NR.: 916195613
TELEFON: 32 11 84 00
E-POST: post@regelradet.no
www.regelradet.no

1. Om forslaget som er sendt på høring

Fiskeridirektoratet har sendt på høring forslag om å utvide rapporteringsplikten for fiskeflåten. I dag er det hovedsakelig fartøy over 15 meter som rapporterer om fangst, aktivitet, innsats og posisjon. Fartøyene under 15 meter utgjør omtrent 90 prosent av fiskeflåten og flere arter blir kun fisket av mindre fartøy. For å sikre en bedre areal- og ressurskontroll foreslås det nå å utvide rapporteringsplikten til hele fiskeflåten uavhengig av størrelse.

2. Regelrådets prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter, som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker man gir uttalelser i. På denne bakgrunn prioriterer Regelrådet å uttale seg om et utvalg av saker.

Norges havressurser er viktige, både for Norge som nasjon og for fiskerinæringen. For å sikre en bærekraftig og fremtidsrettet forvaltning av havressursene er riktig regulering viktig. Reguleringen skal sikre at fremtidige generasjoner kan dra nytte av havressursene og at vi har en konkurransedyktig og sunn fiskerinæring.

3. Regelrådets vurdering av utredningen av konsekvenser for næringslivet

Det følger av Regelrådets vedtekter § 2 første ledd at Regelrådet skal ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Rådet kan vurdere hvorvidt nytt eller endret regelverk er utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

Som grunnlag for vurderingen nedenfor har Regelrådet særlig tatt utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksen kapittel 2. Det vil si pkt. 2-1 Minimumskravene til utredning og pkt. 2-2 Omfang og grundighet. Regelrådet har også sett hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen pkt. 3-1.

3.1. Kostnadsvirkninger og nyttevirkninger for næringslivet

Regelrådet mener at kostnadsvirkningene for næringslivet er rimelig godt utredet. Spesielt gjelder det forslaget om utvidet posisjonsrapportering hvor det presenteres tre alternativer til tiltak. Regelrådet finner det positivt at kostnadene ved de forskjellige tiltakene er belyst og beregnet. Regelrådet mener imidlertid at virkningene av å fortsette med dagens situasjon (nullalternativet) kunne vært utredet bedre. Regelrådet registrerer at fordelene med økt datainnsamling er belyst, men stiller spørsmål ved hvilke konsekvenser vi ville fått hvis vi hadde fortsatt med dagens situasjon. Ved en slik sammenligning kunne direktoratet vist nødvendigheten av datainnsamlingen og høringen ville vært et bedre beslutningsgrunnlag.

3.2. Konkurransenvirkninger for næringslivet

Regelrådet mener at konkurranseeffektene kunne vært nærmere belyst. Det gjelder blant annet hvilke konkurranseeffekter det vil få for den delen av fiskeflåten som nå får nye rapporteringskrav. Direktoratet skriver i høringsnotatet at fartøy som fisker utenfor norsk økonomisk sone er pålagt å ha installert VMS. Direktoratet kunne med fordel utredet om den norske fiskeflåten bli svekket i internasjonal konkurranse ved å velge et av de andre alternativene til posisjonsrapportering.

3.3. Forenkling for næringslivet

Regelrådet finner det positivt at direktoratet har fokusert på "bare en gang"- prinsippet når de har utformet rapporteringskravene. Den nye rapporteringen tar også opp i seg flere mindre rapporteringsplikter som finnes i dag, og kystfiskeappen fases ut. Direktoratet presenterer flere alternativer til posisjonsrapportering og legger opp til at den enkleste løsningen for næringslivet kan velges.

3.4. Digitalisering

Regelrådet mener at direktoratet har gjort en god jobb med å undersøke hvilke digitale løsninger som kan være aktuelle. Det er særlig positivt at direktoratet både har sett på de løsningene som finnes i markedet dag, og at de har sett på løsninger som vil være tilgjengelige innen kort tid. For eksempel at direktoratet har vært i kontakt med produsentene av aktuell rapporteringsteknologi. Det er også bra at rapporteringen er heldigital slik at den årlige kostnaden etter at nødvendig utstyr er kjøpt inn er relativt sett lav.

3.5. Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

Direktoratet skriver i høringsnotatet at forslagene vil påvirke de minste fiskefartøyene mest. Regelrådet finner det derfor positivt at direktoratet har utredet overgangsordninger som gir de minste fartøyene lengre tid til å tilpasse seg nytt regelverk. Regelrådet mener at direktoratet med fordel kunne drøftet om man oppnår samme nytten ved å la de minste fartøyene (for eksempel de under 10 meter) slippe rapportering. I følge SSB¹ var det 3 251 norskregistrerte fiskefartøy under 10 meter i 2018. Regelrådet registrerer at dette utgjør omtrent halvparten av fiskeflåten antallsmessig men at for andel av samlet fangst utgjør disse båtene en mye mindre andel.

Det synes av høringsnotatet Nærings- og fiskeridepartementet påpekte i sin bestilling av utredningen at mange mindre fiskefartøy allerede har installert AIS på eget initiativ. Vurderingen av AIS som alternativ til posisjonsrapportering ville vært foretatt på en bedre grunnlag om direktoratet hadde hentet inn tall på hvor mange som faktisk har installert AIS i dag.

3.6. Alternative tiltak

Regelrådet kan ikke se at direktoratet har utredet andre alternativer enn rapporteringsplikt. Direktoratet har utredet alternative rapporteringsløsninger. Videre er det utredet hvilke fordeler økt datainnsamling vil gi og de alternative løsningene som lanseres vil etter Reglerådets vurdering løse problemet. Det er positivt at direktoratet har utredet flere alternativer til posisjonsrapportering, og sett på kostnadene ved de ulike alternativene. Regelrådet skulle gjerne sett at Fiskeridirektoratet ga klarere og begrunnede anbefalinger av de tiltakene som direktoratet selv mener er det beste for alle parter.

Direktoratet har ikke, slik Regelrådet ser det, tatt hensyn til personvernspromblematikk. Det foreslås å utvide rapporteringsfrekvensen for posisjonsrapportering. Denne utvidede delingen av posisjonsdata kan gi utfordringer med tanke på personvern. Dette mener Regelrådet burde vært bedre belyst.

3.7. Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Regelrådet registrerer at direktoratet i høringsnotatet har gjort rede for flere alternativer til tiltak. Hvor enkelt det vil bli å gjennomføre tiltakene for næringslivet i praksis vil avhenge av hvilket tiltak beslutningstaker går for. Regelrådet finner det positivt at det er utredet en trinnvis innføring. Dette vil gi næringslivet tid til å tilpasse seg og finne egnede løsninger. Ved en trinnvis innføring vil også leverandørene av rapporteringsutstyr ha mulighet til å tilpasse seg økt etterspørsel.

Regelrådet vil påpeke at det også er viktig at direktoratet bistår med informasjon og veiledning i overgangsperioden, spesielt med tanke på utfasing av kystfiskeappen og medfølgende rapporteringer.

¹ <https://www.ssb.no/statbank/table/07842/tableViewLayout1/>

4. Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Regelrådet antar at målene kan nås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet i denne saken. Hvis de alternativene som gir lavest kostnad for næringslivet velges og overgangen gjennomføres på en god måte, vil det være mulig å oppnå målene til en lav kostnad. Dette forutsetter at beslutningstakerne velger det alternativet som medfører minst kostnader for næringslivet. I denne forbindelse savner Regelrådet en klarere anbefaling fra direktoratet av hvilke tiltak som anbefales.